

7.చెలిమి

కవిపరిచయం :

- చెలిమి పాఠ్యభాగ రచయిత పొన్నికంటి తెలగనవారు.
- ఈయన 16వ శతాబ్దమునకు చెందినవారు.
- అచ్చతెనుగు ఆదికవిగా సుప్రసిద్ధుడు.
- గోలకొండ పరిసరాలలో పొట్ల చెరువు (సంగారెడ్డి జిల్లాలోని పటాన్ చెరువు) తెలగన నివాస గ్రామం.
- తండ్రి పేరు భావనామాత్యుడు.
- అచ్చతెనుగు కావ్యరచనకు స్వయంగా తానే నియమాలనేర్పరచి తదనంతర కవులకి మార్గదర్శకుడయ్యాడు.
- యయాతి చరిత్ర కావ్యం అచ్చతెనుగు కావ్యాల్లో మొదటిదేకాగ అత్యుత్తమమైంది.
- దీన్ని ఒక మహమ్మదీయ సరదారుకు అంకితమీయడం కూడా ఒక ప్రత్యేకమైన అంశమే.

పద్యం - ప్రతిపదార్థములు:

‘నెట్టన రేయినిం బగలు నేరమి వెట్టునటంచు వేలుపు

లెట్టియుఁ గొట్టుముల్పులుప వ్రీలని చేబలు నొప్పు నోకుడుం
బట్టము గట్టుకొన్న వృషపర్వుని కూతుర, నట్టి నేను నీ
కట్టిన మైలఁ గట్టుదునె కావరమేటికి వచ్చెనీ'కనన్.

నెట్టన = మిక్కిలిగా

రేయినిన్ = రాత్రి

పగలు = పగలునూ

నేరమి = దోషం

వెట్టును+అటంచు = ఆరోపిస్తాడొనని

వేలుపులు = దేవతలు

వెట్టియున్ = వెట్టిచాకిరి

కొట్టుముల్ = ఊడిగాలను

చలుపన్ = చేస్తుండగా

వ్రీలని = తిరుగులేని

చేబలు+ఒప్పు = భుజ బలం ఒప్పుతుండగా

నోకుడు+పట్టము = రాక్షస రాజ్యానికి పట్టాభిషేకం

కట్టుకున్న = చేసుకున్న

వృషపర్వుని కూతురున్ = వృషపర్వునికి కూతురుని

అట్టినేను = అటువంటి నేను

నీ కట్టిన = నీవు కట్టిన

మైలన్ = మైల వస్త్రాన్ని

కట్టుదునే = కట్టుకుంటానా

నీకున్ = నీకు

కావరం = పొగరు

ఏటికిన్ = ఎందుకు

వచ్చెడిన్ = వచ్చింది

అనన్ = అనగా

వ్యాకరణాంశాలు:

వెట్టునటంచు - వెట్టును + అటంచు - ఉకారసంధి

కూతురనట్టి - కూతురను + అట్టి - ఉకారసంధి

2. 'ఓలి రక్కసి వంగడంబున కొజ్జకూరిమి కూతుర

నైలవేలుపుఁ గన్నియం దగనీవు గట్టినపుట్టముం
దాలుపందగునమ్మ నా' కని దాని కర్మిలిఁ బల్కఁ దా
నాలకింపక నూతఁద్రోచి గయాళి మై చనియెన్వడిన్.

ఓలి = చెలీ!

రక్కసివంగ డంబునకున్ = రాక్షస జాతికి

ఒజ్జ = గురువైన శుక్రాచార్యుని

కూరిమి కూతురన్ = గారాల బిడ్డను

వేలవేలుపు కన్నియన్ = బ్రాహ్మణ పుత్రికను

తగన్ = ఒప్పునట్లుగా

నీవున్ = నీవు

కట్టిన పుట్టమున్ = కట్టిన వస్త్రాన్ని

నాకున్ = నాకు

తాలుపన్ = ధరించడానికి

తగునమ్మా = తగునా తాల్లీ!

అని = అని

దానికి = శర్మిష్ఠతో

అర్మిలీన్ + పల్కన్ = ప్రేమతో పలుకగా

తాన్ = తాను (శర్మిష్ఠ)

ఆలకింపక = ఆ మాటలు వినిపించుకోకుండా

గయాళియై = గయ్యాలిగా

నూతన్ + త్రోచి = నూతిలో త్రోసి (దేవయానిని బావిలోకి త్రోసి)

వడిన్ = వేగంగా

చనియెన్ = వెళ్ళింది.

వ్యాకరణాంశాలు:

వంగడంబున కొజ్జ - వంగడంబునకు + ఒజ్జ - ఉకారసంధి

నూతన్ ద్రోచి - నూతన్ + త్రోచి - సరళాదేశసంధి.

సొంతవాక్యాలు:

1. అనగి పెనగి - కలిసిమెలసి

మన ఇరుగు పొరుగు వారితో అనగిపెనగి ఉండాలి.

2. చెలువలు - స్త్రీలు

చెలువలు బంగారు ఆభరణాలను చాలా ఇష్టపడుతారు.

3. వేవురు - వేయిమంది.

మా పాఠశాలలో తరగతికి వందమంది చొప్పున పది తరగతుల్లో వేవురు విద్యార్థులు చదువుతున్నారు.

4. నెగులు - బాధ విచారము

అమ్మానాన్నలు మనమంచికై కఠినంగా మాట్లాడినా నెగుల పడకూడదు.

ప్రకృతి - వికృతి

1. ఆళి - ఓలి
2. గర్వం - గరువము
3. అద్భుతం - అబ్బురం
4. సఖి - సకి
5. గృహం - గీము
6. గ్రహం - గాము
7. శ్రీ - సిరి
8. స్త్రీ - ఇంతి
9. గౌరవం - గారవం

సంధులు:

1. జగములేలు - జగములు + ఏలు - ఉకారసంధి
2. అలరుబోడి - అలరున్ + పోడి - సరళాదేశసంధి
3. నీరాట - నీరు + ఆట - ఉకారసంధి

సమాసాలు:

1. రక్కసితోడు - రాక్షసుల యొక్క రాజు - షష్ఠీ తత్పురుష సమాసం
2. నీరాట - నీరునందలి ఆట - సప్తమీ తత్పురుష సమాసం
3. పసిబిడ్డ - పసిదైన బిడ్డ - విశేషణ పూర్వపద కర్మధారయ సమాసం

ప్రశ్నజవాబులు:

1. స్నేహితుల మధ్య వివాదాలు ఎందుకు వస్తాయో వివరించండి?
జ) ఈ క్రింది కారణాల వలన స్నేహితుల మధ్య వివాదాలు వస్తాయి.
 - చదువులో పోటీ ఏర్పడినప్పుడు.
 - పుస్తకాలు బట్టలు ఆటవస్తువులు మొదలైన వాటి విషయాలలో తగాదాలు ఏర్పడుతాయి.
 - ఆటలుఆడేటప్పుడు ఏవైనపోటీలల్లో పాల్గొన్నప్పుడు ఒకరికంటే మరొకరు అధికంగా గుర్తింపు పొందినపుడు స్నేహితుల మధ్య వివాదాలు వస్తాయి.
 - ఏవైన ప్రత్యేక సందర్భాలలో బహుమతులు ఒకరికిచ్చి మరొకరికి ఇవ్వకపోతే స్నేహితుల మధ్య వివాదాలు వస్తాయి.
2. కుల మత వర్గ పేద ధనిక లేనిది స్నేహం ఒక్కటే దీనిని సమర్థిస్తూ రాయండి.
జ. స్నేహం అంటే రెండు మనసులు కలవడం దానికి కుల మత వర్గ పేద ధనిక తేడాలు రావు. పాఠశాలలో వివిధ కుల మత వర్గాల వారు ఉంటారు. పేద ధనిక తారతమ్యాలు ఉంటాయి. ఇవేవి పట్టించుకోకుండానే ఒకరితో మరొకరు స్నేహం చేస్తుంటారు.

సామాన్యంగా సారూప్య భావాలు ఉన్నవారే స్నేహితులు అవుతారు. ఆయా లక్షణాలు వారిని స్నేహితులను చేస్తుంది తప్ప కుల మతాల వల్లనే ఇతరభేదాలు వల్లనే కాదు.

వివిధ కులాల వారు మతాల వారు చరిత్రలో మంచి స్నేహితులుగా నిలిచిపోయారు. వారిలో దుర్యోధన కర్ణునితో స్నేహం విశిష్టమైనది. కురుమహాసామ్రాజ్యానికి చక్రవర్తి అయిన దుర్యోధన సూర్యుడైనటువంటి కర్ణునితో స్నేహం చేశాడు. వీటిన్నిటిని బట్టిస్నేహానికి కులమత వర్గ భేదాలు పేద ధనిక తారతమ్యాలు ఉండవని గ్రహించాలి.

3. అచ్చతెలుగు భాషలో రాయబడిన ఈ పాఠం చదివారు కదా! దీనిపై మీ అభిప్రాయాన్ని క్లుప్తంగా రాయండి.

- అచ్చ తెలుగు పద్యం కావ్యంలో ఉంటేనే అదెంతో గొప్ప విషయం అని కావ్య రసజ్ఞులు మెచ్చుకుంటారు. అటువంటిది ఈ చెలిమి పాఠములో 13 అచ్చ తెలుగు పద్యాలను చదువుకున్నాము.
- ఈ పద్యాలను వినడానికి ఇంపుగా గంభీరంగా ఉన్నాయి.
- ఈ పద్యాలు అచ్చతెలుగులో ఉండి ముద్దులు మూటగడుతూ శ్రవణపర్యంగా ఉన్నాయి.

4. ఆపదలో ఆదుకునే వాడే నిజమైన స్నేహితుడు ఎందుకు వివరించండి.

జ. చెలిమి పాఠంలో రాక్షసరాజు వృషపర్వుని కూతురు శర్మిష్ఠ రాక్షసరాజులకు గురువైన శుక్రాచార్యుని కుమార్తె దేవయాని.

శర్మిష్ఠ దేవయానులు ఇద్దరుమంచి స్నేహితులు ఐనప్పటికీ అతి చిన్న పొరపాటుకు శర్మిష్ఠ దేవయానిని నూతిలో త్రోసి వేసి వెళ్ళిపోయింది. ఆమెతో పాటు ఆమె చెలికత్తెలు కూడా వెళ్ళి పోయారు. దేవయాని చెలికత్తె ఘూర్ణిక దేవయానిని విడువకుండా ఆమెకు సహాయం చేయాలని వేచివున్నది. అంతలో ప్రతిష్ఠాన పురానికి రాజైన యయాతి అడవికి వేటకు రావడంతో అతనికి ఈ విషయాన్ని చెప్పి దేవయానిని రక్షించమని కోరింది.

యయాతి దేవయానిని రక్షించాడు దేవయానిని నూతిలోకి త్రోసి వేసి అందరు వెళ్లిపోయారు కాని ఘూర్ణిక మాత్రం దేవయానిని కాపాడాలనే ఉద్దేశంతో ఆ నూతి వద్దనే వేచివుంది. యయాతి ద్వారా దేవయానిని కాపాడుకుంది. విడువడు ఆపన్నవేళ అనే శతకకత్ర మాటలను నిజం చేసింది. కావున ఈ కథలో దేవయానికి నిజమైన స్నేహితురాలు ఘూర్ణిక అని చెప్పవచ్చు.